

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ БАҒДАРЛАМАСЫ

Негізгі ұғымдар мен ережелер

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұжырымдама – бағдарламаларды, жоспарларды жүзеге асырудағы іс-қимыл стратегиясын айқындайтын басты ойы; әлемдегі, қоғамдағы сыбайлас жемқорлық құбылыстарына көзқарастар жүйесі; идеяның өзектілігі. Негізін құрайтын ұран – «Бәріміз сыбайлас жемқорлыққа қарсымыз».

Сыбайлас жемқорлық білім саласында – бұл жеке пайда көру үшін қызметтік жағдайын пайдалану, бұл білім алуға, оның сапасына, әділдігіне, зияткерлік адалдыққа барынша ықпал етеді.

Қазақстандық қоғамның **сыбайлас жемқорлыққа қарсы этика мен мәдениет** **Антикоррупционная этика и культура** «Мәңгілік ел», «Сыбайлас жемқорлық жоқ ел – өркендеуші мемлекет» идеологияларының, Адам, Еркіндік, Ынтымақтастық, Болашаққа талпынушылық секілді әмбебап құндылықтардың және «Заң», «Әділдік», «Тең құқықтық» секілді іргелі ұғымдардың төңірегінде құрылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат азаматтардың құқықтары мен еркіндіктерін қорғау, заңдылықты, құқықтық тәртіпті және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында жүзеге асырылады, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл міндеттерін, негізгі қағидаттарын және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу шараларын айқындайды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-әрекет – сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне «нөлдік» шыдамдылық ортасын құру – мектеп жасынан бастап білім берудің барлық деңгейінде қалыптасуы тиіс.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл **қағидаттары**: құқықтық регламентация, жүйелілік, жалпылық, ашықтық, жариялылық, есептілік және бақылау.

Бағдарламаның мақсаты

Бүкіл мектеп қоғамдастығын сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне «нөлдік» шыдамдылық ортасын құру жолымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы қозғалысқа тарту. Негізгі бағыты – сыбайлас жемқорлықты тудыратын себептер мен жағдайларды жою.

Міндеттері:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы көзқарас пен мәдениетті қалыптастыру;
- өзін өзі түсіну және құқықтық мәдениет деңгейін көтеру, қызметтің құқықтық және рухани-этикалық аспектілерін зерттеу;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұру мәселелері бойынша ағартушылық жұмыстар жүргізу;
- сыбайлас жемқорлық туындауының алғышарттарын азайту, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының алдын алу;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған құқықтық, экономикалық, тәрбиелеуші, ұйымдастырушылық және өзге де шараларды қамтамасыз етуші кешенді іс-шараларды әзірлеу.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәрбие мақсаты

Құнды бағдарларды тәрбиелеу және жастардың азаматтық ұстанымын, сыбайлас жемқорлыққа қатысты жауаптылығын қалыптастыруға қажетті қабілеттіліктерін дамыту.

Міндеттері:

- сыбайлас жемқорлық құбылысымен: мәнімен, себептерімен, салдарымен таныстыру;
- сыбайлас жемқорлық көріністеріне шыдамсыздықты ынталандыру;

- сыбайлас жемқорлықпен күресу мүмкіндіктерін көрсету;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағдарламаны іске асыруға өз үлесін қосу.

Міндеттерді іске асыру үшін білім берудің барлық салалары жүйелі түрде күш салуы қажет. Үйлестірілген шаралар ең бастысы сыбайлас жемқорлықтың туындау себептері мен жағдайларын жоюға және сыбайлас жемқорлық көріністері салдарын жұмсартуға жұмылдырылуы тиіс.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет пен іс-әрекетті қалыптастыру **нәтижесі**

- азаматтардың сыбайлас жемқорлықтың қоғам мен мемлекетке келтіретін қаупін түсінуі;
- жемқорларға деген кері көзқарас және жемқорлық іс-әрекетті қабылдамау болып табылады.

Осы бағыттағы сабақ және сабақтан тыс қызметтен күтілетін нәтижелер:

- білім алушылардың **сыбайлас жемқорлыққа қарсы адамгершілікті-құқықтық мәдениеті** өскелең ұрпақтың рухани-адамгершілікті құндылықтарының бірі ретінде;
- 2020 ж. қарай білім алушылардың құқықтық сауаттылығын 80 %-ға дейін арттыру.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша іс-шаралардың кешенді жоспары

№	Іс-шаралар атауы	Мерзімдері	Өткізу нысаны	Жауаптылар
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды нормативтік және ұйымдастырушылық қамтамасыз ету. Педагогикалық ұжыммен жұмыс				
1	Сыбайлас жемқорлық көріністерін алдын алу бойынша жұмысты ұйымдастыруға қажетті құжаттар дестесін жасау	Үнемі	Ісжүргізу	Әкімшілік
2	Мектепке басшылық студі жетілдіруге бағытталған шаралар жүйесін әзірлеу	Жылына 1 рет	Жоспарлар	Әкімшілік
3	Педагог қызметкерлердің орындау барысында барынша сыбайлас жемқорлық көрінісі қаупі төнетін лауазымдық міндеттеріне бағалау жүргізу	Жоспар бойынша	Әкімшілік кеңес	Директор
4	Педагог қызметкерлердің қызметтік өкілеттіліктері шеңберінде заңсыз қабылданған шешімдеріне және бюрократизмнің өзге де көріністері үшін дербес жауапкершілікті күшейту	Үнемі	Әкімшілік кеңес	Педагогикалық ұжым
5	Құжаттардың жүргізілуін бақылауды күшейту, лауазымдық нұсқаулықтарды бұзуларды айқындау. Бұзушылықтар жіберген тұлғаларға тәртіптік жаза қолдану	Үнемі	Лауазымдық нұсқаулықтарды орындау бойынша есеп	Директор
6	Педагогтарға, ата-аналарға, оқушыларға арналған құқықтық жаппай оқыту шеңберінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған нормативтік құқықтық актілермен танысуды қамтамасыз ету	Құжаттардың түсуіне қарай	Құқықтық жаппай оқыту	Әкімшілік
7	«Нұр Отан» БПҰ-ның және мектеп қызметкерлерінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бағдарламасын талқылау бойынша кеңейтілген мәжілісі	Қараша	Мәжіліс	Директор, «Нұр Отан» БПҰ-ның төрағасы
8	Директордың қатысуымен өтетін отырыстарда, педагогикалық кеңестерде, ұжым жиналыстарында сыбайлас жемқорлықпен	Тамыз–қыркүйек. Мамыр	Мәжілістер, педагогикалық кеңестер	Директор

	күрес туралы заңнаманың орындалу мәселелерін қарастыру			
9	Сынып жетекшілері ӘБ-нің «Білім алушылардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы дүниетанымын қалыптастыру бойынша сынып жетекшілерінің жұмысы» мәжілісі	Қыркүйек	Сынып жетекшілерінің ӘБ	Сынып жетекшілерінің ӘБ жетекшісі
10	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңының жобасын кеңінен талқылау	Қаңтар	Педкөенес	Директор
11	Білім беру саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың барынша тиімді шараларын қалыптастыру мақсатында қоғам, құқық-қорғау органдары өкілдерімен кездесулер, «дөңгелек үстелдер» өткізу	Желтоқсан	Дөңгелек үстел	Мектептік КТІІ, директордың ТІ жөніндегі орынбасары
12	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы менеджмент: «Сыбайлас жемқорлыққа балта шабу сәтті менеджмент кепілі ретінде». «Ұйым ішіндегі сыбайлас жемқорлық табиғаты және оның алдын алу»	Жылына 2 рет	Құқықтық жаппай оқыту	Директор
13	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәрбиелеудің көкейкесті мәселелері мемлекеттік стратегиясының басым бағыттарының бірі ретінде» ғылыми-практикалық конференциясы	Қараша–желтоқсан	Облыстық ғылыми-практикалық конференция	Директордың ОТІ жөніндегі орынбасарлары
14	Жауапты лауазымдық тұлғаларды шақырту және тренингтік оқытудың жаңа әдістері мен түрлерін қолдану арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағыт бойынша сабақтар өткізу	Қаңтар	Дәріс, семинар	Дәріскерлер тобы
15	«Сыбайлас жемқорлық – қоғам дамуының кедергісі» стендін безендіру	Қыркүйек	Стенд	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары
16	Азаматтарды үнемі өздерінің білім алуға деген құқықтарымен ақпараттандыру, мектеп сайтына өткізілетін іс-шаралар мен мектеп өміріндегі өзге де маңызды оқиғалар туралы ақпараттарды ілу	Жыл бойы	Стенд. Мектеп сайты. Жиналыстар	Әкімшілік, дәріскерлер тобы
17	Мемлекеттік қызмет көрсету сапасы мен қолжетімділігіне тұрақты бақылау жүргізу	Жыл бойы	Талдау, ҚалББ-нің жыл сайынғы есептері	Мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді жүргізуге жауаптылар
18	Бюджеттік және бюджеттік емес құралдарды қолданудың ақпараттық ашықтығын қамтамасыз ету және оларды шығындау бойынша мақсатты пайдалануды бақылау	Жыл бойы	Есеп	Бас бухгалтер, директор
19	Ішкі еңбек тәртіптемесі ережелері мәселесі бойынша жұмысты ұйымдастырғанда мектептегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнаманың орындалуын жүйелі бақылауды ұйымдастыру	Жыл бойы	Мәжіліс хаттамалары	Әкімшілік, кәсіподақ комитеті
20	Жұмыскерлердің қызмет нәтижелері бойынша олардың еңбегін материалдық ынталандырудың ашық жүйесі практикасын жалғастыру	Жылына 3–4 рет	Бұйрық	Директор
21	Мектепті, педагогтарды дескрипторларды қолдана отырып, жаңа өлшемшарттар бойынша өзіндік бағалау	Мамыр	Өзіндік бағалау. Мектеп жұмысын талдау	Әкімшілік, педагогтар
22	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияны іске асыру бойынша іс-шаралар жоспарының орындалуына мониторинг және бағалау өткізуді қамтамасыз ету	Жыл бойы	Жұмыс жоспарын орындау	Директор, директордың ТІ жөніндегі орынбасары

23	БАҚ-ғы, ҚалББ сайтындағы жарияланымдар	Жыл бойы	БАҚ	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары
24	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегияны ескере отырып, мектептің миссиясына, саясатына өзгертулер енгізу	Қыркүйек	Ми шабуылы	Директор
25	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағдарламаны іске асыру бойынша іс-шаралар жоспарының орындалу барысы туралы есеп беру	Әр айдың 25 күні	Есеп, ақпарат	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары
Ата-аналармен жұмыс				
26	Почта жәшігінің, сенім телефонының жұмысы. Шағымдар мен ұсыныстар кітабы	Жыл бойы	Сенім жәшігі, шағымдар кітабы және басқалары	Психолог, директордың ОП жөніндегі орынбасарлары
27	«Сыбайлас жемқорлық және мектептің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты», «Сыбайлас жемқорлықпен күрес отбасынан басталады» мәселесі бойынша мектеп әкімшілігі мен ата-аналар қоғамдастығының қатысуымен өтетін дөңгелек үстел	Ақпан Қараша	Дөңгелек үстел Сынып сағаты	Әкімшілік Тарих және дінтану мұғалімдері
28	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы дүниетанымды қалыптастыру» жалпы мектептік ата-аналар жиналысы. Үгіт парақшаларын тарату. Кәмелетке толмаған балалардың сыбайлас жемқорлық көріністеріне байланыс қауіптерден заңды мүдделерін қорғау мәселелері бойынша сыныптық ата-аналар жиналыстарын өткізу	Қыркүйек Жылына 1–2 рет	Родительское собрание Видеоматериалы	Директор, директордың ТІ жөніндегі орынбасары, психолог, 1–11 сыныптың сынып жетекшілері
29	Ата-аналар қоғамдастығын мектептік конкурстардың, сайыстардың әділқазылар жұмысына қатысуға тарту	Жыл бойы	Конкурстар, көрмелер, байқаулар	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары, қосымша білім беру педагогы
30	Тәрбиеленушілердің ата-аналары арасында сыбайлас жемқорлыққа деген көзқарасқа арналған әлеуметтанушылық зерттеу ұйымдастыру және өткізу («Көрсетілетін қызметтерді тұтынушылардың білім сапасымен және жағдайымен қанағаттанушылығы»)	Жылына 2 рет	Сауалнама алу	Психологтар
31	Қызығушылық танытушы органдардың қатысуымен ата-аналар арасында түсіндіру іс-шараларын өткізу	Жыл бойы	Әңгімелесулер, дәрістер	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары, директордың ОП жөніндегі орынбасарлары
32	Ата-аналардың қолдарында мектептегі сыбайлас жемқорлық деректері туралы ақпарат бар екендігі туралы арыздарын, жүгінімдерін талдау. Тексерулер нәтижелері бойынша осы тектес деректердің алдын алуға бағытталған ұйымдастырушылық шаралар қабылдау	Азаматтардың жүгіну шамасына қарай	Анықтамалар, актілер, бұйрықтар	Әкімшілік
33	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес бойынша ата-аналарға арналған бұрышты ұйымдастыру	Қыркүйек	Бұрыш	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары

34	Оқушылардың ата-аналарынан заңсыз ақша жинау деректеріне жол бермеу бойынша мектеп қызметкерлері арасындағы тәрбиелік және түсіндіру жұмыстарды күшейту. «Жасөспірімдердің әлеуметтік көңіл күйі» конференциясы	Мерзім сайын Қазан	Мәжілістер, бұйрық Ата-аналар конференциясы	Директор Психолог, әлеуметтік педагогтар
35	Ата-аналардан заңсыз ақша жинау деректеріне жол бермеуді, ақысыз (демеушілік, қайырымдылық) көмек көрсету мен шығын шығару негізділігін бақылауды күшейту	Жыл бойы	Бұйрық	Директор, 1–11 сыныптың сынып жетекшілері
36	Мемлекеттік стандарттар мен регламенттерге сәйкес мемлекеттік қызметтер көрсету	Жыл бойы	Мемлекеттік қызметтерді тіркеу кітабы	Директордың ОП жөніндегі орынбасарлары
37	Қамқорлық кеңесі мен ата-аналар комитетінің ережеге сәйкес ашықтық, жариялылық, айқындық қағидаттарына негізделген жұмысы	Үнемі	Көпшілік алдында есеп берулер	ҚК мен АҚ өкілдері
Оқушылармен жұмыс				
38	«Мектеп оқулығы» республикалық акциясы	Қыркүйек	Оқулықтар беру	Кітапхана меңгерушісі
39	Сенім телефоны	Жыл бойы	Тіркеу кітабы	Психолог
40	«Сыбайлас жемқорлыққа қалай қарсы тұруға болады?» үздік сынып сағаты	Қараша	Сынып сағаты	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары, сынып жетекшілері ӘБ- нің жетекшісі
41	«Тұлға. Мораль. Құқық» профилактикалық әңгімелесулері	Токсанына 1 рет	Дәріс	Дәріскерлер тобы
42	«Жанжалды жағдайлар және олардан шығу жолы» құқықтық жаппай оқыту	Желтоқсан	Баяндама	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары, психолог
43	Оқушылар арасындағы «Сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ!» қалалық плакаттар конкурсы	Қаңтар	Оқушылар суреттерінің көрмесі	БӨ мұғалімі
44	«Елімнің болашағы – менің қолымда» сыбайлас жемқорлыққа қарсы шығармалар конкурсы	Қаңтар	Шығармалар конкурсы	Қоғамдық- гуманитарлық пәндер кафедрасының жетекшісі
45	«Менің азаматтық ұстанымым» дөңгелек үстелі (10-шы сыныптар)	Ақпан	Дөңгелек үстел	Тарих және дінтану мұғалімдері
46	«Жағдаят» құқықтық семинар-тренингі	Сәуір	Семинар	Тарих және дінтану мұғалімдері
47	«Өзіме өзім қорғаушымын» нормативтік-құқықтық әдебиеттер көрмесі	Жыл бойы	Көрме	Кітапхана меңгерушісі
48	9-шы желтоқсан Халықаралық сыбайлас жемқорлықпен күрес күніне арналған онкүндік: дөңгелек үстелдер, сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағыттағы балалар жұмыстарының конкурстарын, «Ашық мектеп» жобаларын өткізу	Желтоқсан	Ашық есік күні. Суреттер, жобалар конкурсы	1–11 сыныптардың сынып жетекшілері
49	«Жақсы дегеніміз не, жаман дегеніміз не?»	Қараша	2-ші сыныптарда әңгімелесу	Қосымша білім беру педагогы
50	Білім алушыларды ҚР ҚК-нің сыбайлас жемқорлық қызметі үшін жазалау туралы баптарымен таныстыру	Қыркүйек	Дәрістер, пікірсайыстар, сауалнама алу	Тарих, құқықтану мұғалімдері

51	Мемлекеттегі сыбайлас жемқорлық мәселелеріне арналған тақырыптық ашық сынып сағаттарын өткізу	Жыл бойы жоспар бойынша	Сынып сағаттары	Сынып жетекшілері
52	Білім алушылар үшін сыбайлас жемқорлық қауіптері, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл тәсілдері мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-әрекет туралы арнайы оқыту бағдарламаларын қолдану	Жыл бойы жоспар бойынша	Арнайы әдебиетпен танысу	Кітапхана меңгерушісі, сынып жетекшілері
53	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет және сыбайлас жемқорлық көріністеріне шыдамаушылық деңгейін анықтау бойынша әлеуметтанушылық зерттеулер	Жыл бойы	Жылына 1–2 рет	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары, психолог, 1–11 сыныптың сынып жетекшілері
54	«Сыбайлас жемқорлыққа жоқ дейміз!» КВН-і	Желтоқсан		Орыс тілі мен әдебиеті мұғалімдері
55	«Сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ!» эссе конкурсы	Қараша	Эссе	Қоғамдық-гуманитарлық пәндер кафедрасының жетекшісі
56	«Сыбайлас жемқорлықсыз ел – өркендеуші мемлекет» республикалық қашықтықтан өткізілетін олимпиадасы	Желтоқсан	Олимпиада	Тарих және дінтану мұғалімдері
57	Мектепте сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша іс-шаралар жоспарының орындалуын талдау	Мамыр	Педкеңес	Директордың ТІ жөніндегі орынбасары

Іс-шаралар жоспарлары жыл сайын түзетіледі, толықтырылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша қолданылған шаралар туралы мәліметтер

(20__/20__ оқу жылында мектеп әкімшілігінің, жалпы мектептік өндірістік мәжілістер мен ата-аналар жиналыстарында қарауға ұсынылған мәселелер)

Педагогикалық кеңестер	Өндірістік жалпы мектептік мәжілістер	Құқықтық жаппай оқыту	Директордың жанындағы кеңестер	Ата-аналар жиналыстары
1. 20__ж. __.__. № хаттама (педкеңестер мәжілістері хаттамалары кітабының __ б.)	1. 20__ж. __.__. № хаттама (мәжілістер хаттамалары кітабының __ б.)	1. 20__ж. __.__. № хаттама (жалпы жиналыс хаттамалары кітабының __ б.)	1. 20__ж. __.__. № хаттама (директордың жанындағы кеңес хаттамалары кітабының __ б.)	1. 20__ж. __.__. жалпы мектептік ата-аналар жиналыстарының хаттамасы
2.	2.	2.	2.	2.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған нормативтік құқықтық актілер тізімі

1. «Қазақстан Республикасының 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі кезеңге арналған құқықтық саясат тұжырымдамасы туралы» ҚР Президентінің 2009.24.08. № 858 Жарлығы
2. «Қазақстан Республикасының 2015–2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясы туралы» ҚР Президентінің 2014.26.12. № 986 Жарлығы
3. 2015.29.10. № 375-V Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік Кодексі
4. «Білім туралы» ҚР Заңы

5. «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР 2015.18.11. № 410-V Заңы
6. «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» ҚР 2013.15.04. № 88-V Заңы
7. «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР 2015.04.12. № 434-V Заңы
8. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» ҚР 2015.23.11. № 416-V Заңы
9. «Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәртібі туралы» ҚР 2007.12.01. № 221 Заңы
10. «Қазақстан Республикасының 2015 - 2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясын іске асыру және көлеңкелі экономикаға қарсы іс-қимыл жөніндегі 2015–2017 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын бекіту туралы» ҚР Үкіметінің 2015.14.04. № 234 қаулысы
11. «Қазақстан-2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» ҚР Президенті – елбасы Н. Ә. Назарбаевтың 2012.14.12. Қазақстан халқына Жолдауы
12. «Қазақстан жолы-2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» ҚР Президенті Н. Ә. Назарбаевтың 2014.17.01. Қазақстан халқына Жолдауы